

LYCKEBYÅN

- fåglar i Bockabosjön

Läge

Bockabosjön ligger på gränsen mellan Småland och Blekinge, två kilometer öster om Furs bro. Furs bro är den plats där väg 28 från Karlskrona till Emmaboda korsar Lyckebyån. Lyckebyån utgör själva landskapsgränsen här.

På Smålandssidan finns det en plattform väster om sjön och ett fågeltorn öster om sjön. Plattformen är som ett litet torn men bara ett par meter över sjön.

För att ta sig till plattformen svänger man av väg 28 mot Krukö 1 km norr om Furs bro (länsgränsen). Efter 500 meter tar man höger mot Hyltan. När vägen delar sig tar man till höger. Nästa gång vägen delar sig ska man ta åt vänster efter en ladugård. Där kan man parkera. Efter en promenad på cirka 700 meter kommer man till en vändplats i strandkanten. Här finns en grävdamm och grushögar med en plattform.

För att komma till fågeltornet på den östra sidan svänger man av väg 28 mot Torsås vid Klätörp. Det är 5 km norr om Furs bro och 2 km söder om Vissefjärda. Efter mindre än 1 km svänger man åt höger mot Parismåla. När man har kört cirka 3 km kommer man till Bockabo. Efter Bockabo finns det en skylt mot Gajemåla. Den kör man förbi utan att svänga. 600 meter efter den skylten finns det en vit skylt på höger sida om vägen där det står Fågeltorn. Där svänger man in och parkerar. Sedan får man gå 500 meter på en stig genom granskogen. För att inte gå vilse på alla stigarna ska man följa markeringen med Nybro-Emmaboda Fågelklubbs märke.

Om man kommer till fågeltornet på våren behöver man stövlar. Vårfloden gör att tornet hamnar en bit ut i vattnet. Ifall det nyss har regnat ska man ta det extra försiktigt om man klättrar upp i tornet. Stegpinnarna kan vara mycket hala. Tornet byggdes av fågelklubben 1986 och ska lagas en del under 2001. Det är ungefär 5 meter högt. Vid tornet finns en brevlåda med en anteckningsbok i. Där kan man se vad andra fågelskådare har sett i sjön. Sen kan man skriva upp vad man själv har sett.

Varför bygger man fågeltorn vid en del sjöar? Har du varit i ett fågeltorn förut?

Det är lätt att gå vilse i skogen. Hur hittar man tillbaka? Varför är det lättare om det är snö eller om solen skiner? Kan du använda en karta för att hitta?

Natur

Före 1945 var Bockabosjön nästan 4 km² stor. Det betyder att den var nästan lika stor som 560 stycken stora fotbollsplaner ihop! 1945 sänktes många sjöar i området. Bockabosjön sänktes med 1,60 meter och försvann nästan. Bara Lyckebyån och två små gölar med synligt vatten blev kvar. Den ena gölen ligger längst söder ut i gamla Bockabosjön 1,5 km öster om Fur i Blekinge. Den andra gölen ligger i nordöstra delen av gamla Bockabosjön nära Bockabo i Småland. Det är vid den gölen som plattformen och tornet ligger.

En gång om året svämmar Lyckebyån över. Det är när snön smälter. Vårfloden gör att Bockabosjön blir lika stor som förr.

Runt sjön finns det björkskog med en del al och tall. Över stora områden växer det strandsumpskog. I strandkanten finns det bindvide och jolster. Längre ut finns blöta tuvor och ett träsk med kaveldun, vass, säv och olika sorters starr.

Vad är en sumpskog?

När man sänkte sjöarna 1945 var det för att man ville ha mer mark. Vad tänkte man göra med den marken som var full med vass och starr?

Fåglarna

Det har setts över 120 olika sorters fåglar vid Bockabosjön. Det är flest fåglar mellan mitten på mars och midsommar. På våren är det lättast att upptäcka fåglarna, för det är då de sjunger.

Nu ska ni få veta vilka fåglar som finns i Bockabosjön under ett år. Vill ni veta mer om de olika fåglarna kan ni läsa om dem på tre olika faktablad som ingår i Lyckebyåns serie. Dessa heter: "Lyckebyån - fåglar i vattnet", Lyckebyån - fåglar runt omkring" och Lyckebyån - fåglar vid vattnet".

En del fåglar finns runt Bockabosjön hela året. Det är t.ex. duvhök, sparvhök, tjäder, orre, järpe, fasan, kattuggla, gröngöling, spillkråka, större hackspett, mindre hackspett, stjärtmes, korp, nötkråka, grönsiska och stenkäck.

Under vintern kan man ibland få se fåglar som inte bor vid Bockabosjön hela året. Det är t.ex. blå kärnhök, berguv, hornuggla, pärluggla, sparvuggla, varfågel och strömstare.

De första fåglarna som kommer efter issmältningen är simänder, gäss och sångsvanar. De är på väg mot Norrland och rastar här medan de väntar på våren. Av de ovanliga simänderna rastar bläsand, snatterand, stjärtand, skedand och årtå. Av gässen rastar kanadagås och ibland den ovanliga vitkindade gåsen. Bockabosjön är det bästa stället i sydöstra Sverige för rastande sångsvan. Över 100 sångsvanar kan finnas där samtidigt. Någon tundrasvan kan också vara med.

Redan i mars månad kommer det en del fåglar som ska bo i sjön under sommaren. Det är t. ex. smådopping, svarthakedopping, skäggdopping, grågås, kricka, gräsand, knipa, sothöna, trana, tofsvipa och morkulla. Runt sjön börjar olika trastar att sjunga. Det är koltrast, björktrast, dubbeltrast, taltrast och rödvingetrast.

Några fåglar som rastar i sjön i mars månad och sedan försvinner är brunand, salskrake och stor-skrake.

I april månad spelar enkelbeckasinerna och sumphönsen hörs om kvällarna. Då kan man också höra hackspettarna trumma. När vattnet sjunker rastar många olika vadare. Det är t.ex. större strandpipare, brushane, storspov, gluttsnäppa och grönbena. Samtidigt kommer några vadare som ska bygga bo vid Bockabosjön. Det är rödbena, skogssnäppa och drillsnäppa.

I april månad kommer också brun kärrhök och sävsparv. Dessa båda fåglar är de lättaste att få syn på. Den bruna kärrhöken flyger omkring varv efter varv över sjön. Sävsparven sitter i toppen av en buske och sjunger hela tiden. Under april rastar fjällvråk och gransångare på väg till Norrland.

I maj månad kommer många fåglar som flyttar från Afrika. Det är t.ex. näktergal, rödstjärt, buskskvätta, rörsångare och törnskata.

I juni månad sjunger fåglarna ungefär fram till midsommar och sedan blir det mycket tystare runt Bockabosjön.

På sommaren är det många fåglar som besöker Bockabosjön tillfälligt, fast de bor en bit ifrån. Det är t.ex. häger, bivråk, fiskgjuse, lärkfalk, skrattmå, fisktärna, skogsduva, tornseglare, backsvala, hussvala och ladusvala.

Ibland kan man få se ovanliga fåglar som svarttärna eller kungsfiskare.

På hösten är det inte lika stora samlingar med rastande fåglar. Några fåglar som är typiska på hösten är fjällvråkar och skäggmesar.

När det börjar bli kallt kommer vinterfåglar som snösparv, varfågel och sidensvans.

Många fåglar rastar i Bockabosjön eftersom isen försvinner tidigare där än i många andra sjöar. Varför tror du att isen försvinner tidigare i Bockabosjön? Tänk på förbindelsen med Lyckebyån.

Fåglarna som flyttar till Skåne och Danmark på vintern kommer tillbaka i mars. De som flyttar till södra Europa kommer hit i april och fåglarna som övervintrar i Afrika kommer till oss i maj. Varför väntar Afrikafåglarna ända till maj innan de flyttar hit?

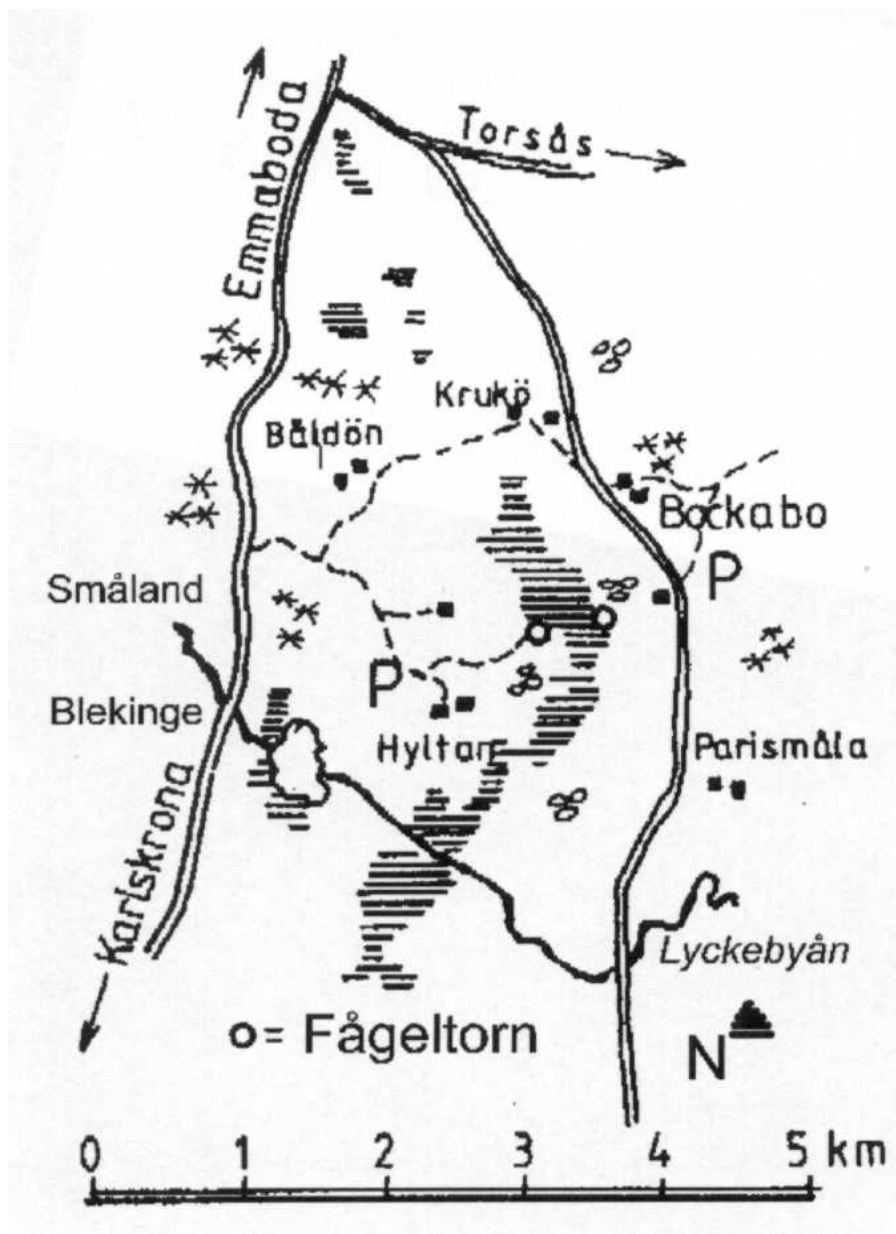
Efter midsommar blir fåglarna mycket tystare. Varför är det så? Varför sjunger fåglar egentligen? Fundera på det och diskutera med dina kompisar.

På sommaren är det mycket svalor som flyger omkring vid Bockabosjön. Varför tycker svalor om att vara vid sjöar?

På hösten brukar det vara skäggmesar i vassarna vid Bockabosjön. Det är svårt att få syn på dem för de har samma färg som vasstråna. Varför är en del fåglar färgade som naturen där de bor?

Varfågel och sidensvans är bara här på vintern. Annars bor de i Norrland. Vem flyttar längst en varfågel från Kiruna till Bockabosjön eller en sävsparv från Bockabosjön till Venedig?

Karta

Detta blad ingår i en serie om Lyckebyåns natur, kultur och miljö utgiven av Lyckebyåns Vattenförbund. Materialet vänder sig i första hand till elever i grundskolan. Vill Du veta mer om projektet och vilka arbetsblad som är utgivna är Du välkommen att ringa sekreteraren för Vattenförbundet, Karl-Erik Hällstrand (0471-18100). Du kan också besöka vår hemsida www.lyckebyan.org/ för att få information om Lyckebyån och förbundets verksamhet. På hemsidan finns också möjlighet att ställa frågor (kontakta oss).

Vill Du veta mer om fåglar kan Du höra av dig till Nybro-Emmaboda Fågelklubbs kontaktman i Emmaboda, Torgny Berntsson (0471-50369). Besök också vår hemsida www.nefk.nu för att titta på vårt aktivitetsprogram. Det går också att kontakta Östra Smålands Ornitologiska Förenings vice ordförande, Ulf Edberg (0481-15923). ÖSOFs hemsidesadress är <http://web.telia.com/~u49506094/osof.htm>